

Inhoudsopgave

Vooraf	1
Samenvatting	2
1 Inleiding	3
2 Methode	5
3 Resultaten	6
Rapportcijfers	6
3.1 Respons	7
3.2 Aanwezigheid van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin	8
3.3 Thema's en prioriteiten	10
3.4 De invloed van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin	11
3.4.1 Belemmering besluitvorming	11
3.4.2 Belemmeringen uitvoering	13
3.4.3 Slagingskans van het beleidsplan	14
3.4.4 Terugdringen wachtlijsten	14
3.5 Adviezen van het werkveld	16
4 Conclusie en aanbevelingen	17
Bijlage 1 vragenlijst	19

Vooraf

Het bestuur van Jeugdpoort heeft haar relaties gevraagd naar hun mening over de effectiviteit van het beleidsplan 'Alle kansen voor alle kinderen' van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin (juni 2007). Alhoewel we anderhalf jaar verder zijn, is het volgens het bestuur van Jeugdpoort van belang te inventariseren en te analyseren of nieuwe plannen, maatregelen of besluiten een positief effect hebben op het huidige jeugdbeleid. Dat heeft het bestuur gedaan door middel van een peiling, waarvan de resultaten in dit rapport worden beschreven.

We spreken hier uitdrukkelijk van een peiling die bedoeld is als een momentopname van de huidige stand van zaken in de sector. Zowel het werkveld als het programmaministerie voor Jeugd en Gezin kan mede aan de hand van de resultaten bezien of bijstelling van het beleid op een aantal punten al dan niet noodzakelijk is.

Het bestuur van Jeugdpoort en PIP B.V. willen het IVA bedanken voor de zorgvuldige, adequate en plezierige samenwerking.

Namens het bestuur van Jeugdpoort,

Jos de Beer

Voorzitter

Jeugdpoort is hét spraakmakende ontmoeting - en discussieplatform voor beleidsbepaling en -beïnvloeding in jeugd en jeugdbeleid. Vanaf 1 januari 2008 wordt het bestuur van Jeugdpoort gevormd door de MOgroep, GGZ Nederland, VGN, ActiZ en GGD Nederland. Deze organisaties leveren allemaal een actieve bijdrage aan het Nederlandse jeugdbeleid. www.jeugdpoort.nl.

Samenvatting

De sector is in het algemeen van mening dat de extra aandacht van dit kabinet voor jeugd en gezin op zijn plaats is. De relaties van Jeugdpoort die hebben meegedaan aan de peiling over de plannen en beleidsvoornemens van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin zijn in meerderheid positief over het feit dat zij in de Minister voor Jeugd en Gezin nu een aanspreekpunt hebben over de mensen om wie het gaat. Datzelfde geldt voor de ambtenaren die de minister terzijde staan. Toch voelt lang niet iedereen zich voldoende betrokken bij relevante thema's en besluitvormingsprocessen die de minister agendeert.

Overkoepelende thema's zoals vroegsignalering en preventie ziet de sector als prioriteit voor effectieve hulpverlening. Meer dan bijvoorbeeld thema's als onderwijs, gezondheidszorg of kinderopvang. Onderwerpen als kindermishandeling, opvoedondersteuning en wachtlijstproblematiek scoren weliswaar iets hoger, maar zitten op de prioriteitenlijst in de middenmoot. Er is een discrepantie tussen wat het werkveld belangrijk vindt en waar de politiek en het programmaministerie zich mee bezig houden. Minister Rouvoet richt zich teveel op ad hoc problematiek en te weinig op richtinggevend beleid, aldus de toelichting van de respondenten. Daardoor ontstaat de indruk dat het werkveld en het programmaministerie niet met elkaar maar naast elkaar werken.

De minister is er voor iedereen, maar toch vindt een meerderheid van de respondenten in de toelichting dat er vooral veel aandacht moet uitgaan naar die groepen kinderen, jongeren en ouders die hulp nodig hebben. Kennis, kunde en vaardigheden van hulpverleners, managers en bestuurders moeten daarbij vergroot worden. De diversiteit aan instanties, overheden, taken en verantwoordelijkheden mogen volgens een groot deel van de respondenten niet leiden tot verminderde effectiviteit.

Uit de toelichtingen blijkt dat meer nadruk op het effect van een behandeling tijdswinst kan opleveren. Het verantwoordingsproces waaraan de huidige professional wordt onderworpen is dan minder van belang, aldus een groot deel van de respondenten in de toelichting. Veel aandacht gaat uit naar de belemmeringen die er zijn als het gaat om besluitvorming of uitvoering van beleid. Naast bureaucratie wordt met name de concurrentie tussen gemeente en provincie en diverse ministeries onderling als grootste belemmerende factor beschouwd. De geringe invloed van ouders en kinderen zelf en de voortdurende bemoeienis van de overheid met de instellingen en hun beleid zorgen ervoor dat het voorgenomen beleid niet goed kan worden uitgevoerd, aldus velen in de toelichting.

Ondanks dat het programmaministerie uiteindelijk van de respondenten een kleine zes krijgt, verdienen de veldpartijen volgens zichzelf niet meer dan een ruime zes en een half. Daaruit blijkt dat de sector niet alleen kritisch is ten aanzien van het functioneren van het programmaministerie maar ook ten aanzien van zichzelf.

1 Inleiding

“Er is veel mogelijk, maar we moeten het ook gaan doen”. Die boodschap kreeg de minister voor Jeugd en Gezin mee in de dialoog met de samenleving, begin 2007. De schotten tussen Haagse departementen, tussen gemeenten en provincie, tussen jeugdzorginstellingen, scholen en andere disciplines moeten weg¹.

Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin is nu anderhalf jaar bezig. De minister is gestart met brede steun vanuit het veld. Inmiddels is er vanuit het beleidsprogramma een en ander uitgewerkt en in gang gezet. Een aantal voorbeelden:

- In alle gemeentes komen Centra voor Jeugd en Gezin. Ouders, kinderen, jongeren tot 23 jaar en professionals kunnen bij de centra terecht met allerlei vragen over opvoeden en opgroeien. De centra bieden advies en hulp op maat.
- Minister Rouvoet heeft met de provincies prestatieafspraken gemaakt die erop gericht zijn dat de wachtlijsten in de jeugdzorg eind 2009 zijn weggewerkt. Daarmee worden de plannen om de wachtlijsten in deze kabinetsperiode weg te werken, aanzienlijk versneld
- Er ontstaat een betere samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdzorg via het project Onderwijs Bewijs. Hierdoor krijgen jongeren eerder de zorg die ze nodig hebben.
- Instellen stuurgroep kindermishandeling. Deze stuurgroep zorgt ervoor dat de landelijke aanpak van kindermishandeling adequaat gebeurt.
- Invoering RAAK – methode. Deze methode moet kindermishandeling aanpakken en helpen voorkomen.

Voorts heeft het programmaministerie voor Jeugd en Gezin voor 2009 een aantal voornemens en beleidsprioriteiten geformuleerd. Om er enkele te noemen:

- De bestrijding van kindermishandeling krijgt hoge prioriteit.
- Het elektronisch kinddossier en de verwijzindex risicojongeren worden landelijk ingevoerd.
- Het gezin staat centraal. Ouders zijn zelf verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Maar als het belang van het kind dat vereist, wordt er ingegrepen. Een goede samenwerking tussen betrokken hulpverleners is daarbij essentieel².

Om de doelen te bereiken is een goede samenwerking tussen het programmaministerie en de sector een vereiste.

Het bestuur van Jeugdpoort heeft het beleidsplan ‘Alle kansen voor alle kinderen’ als uitgangspunt genomen. Door middel van een peiling (zie paragraaf 3.1 respondenten) heeft ze de mening van haar relaties gevraagd over de voortgang met betrekking tot een aantal pijlers uit het beleidsplan. De resultaten van de peiling worden in dit rapport gepresenteerd.

1 Alle kansen voor alle kinderen, verkorte versie september 2007

2 Nieuwsbrief programmaministerie voor Jeugd en Gezin, 16 september 2008

Probleemstelling

Op basis van het beleidsplan “Alle kansen voor alle kinderen” is de volgende probleemstelling geformuleerd:

In hoeverre kan het programmaministerie voor Jeugd en Gezin slagen in haar beleidsvoornemens, gezien de resultaten na de eerste anderhalf jaar van haar bestaan?

De probleemstelling is opgedeeld in een aantal deelvragen die betrekking hebben op

- a. Het beleidsplan en uitvoering
- b. Thema 's en prioriteiten
- c. Voortgang, participatie en invloed.

Doelstelling

Doelstelling is te komen tot een voorlopig oordeel over de kans van slagen van het beleidsplan, bezien door de ogen van alle betrokken partijen. Het resultaat van deze peiling wordt begeleid door adviezen van het werkveld (paragraaf 3.5) en conclusies en aanbevelingen (paragraaf 4).

Met dit rapport wil Jeugdpoort een tussenstand laten zien. Anderhalf jaar na het verschijnen van het plan ‘Alle kansen voor alle kinderen’ kunnen we globaal aangeven aan het programmaministerie wat er goed gaat, wat beter kan en waar het programmaministerie volgens het werkveld de prioriteiten moet leggen. Dit rapport is bedoeld als handreiking aan minister Rouvoet en het veld.

2 Methode

Door middel van een brief en e-mail zijn de relaties van Jeugdpoort uitgenodigd om via de vragenlijst op de speciaal in het leven geroepen website www.allekansenvoorallekinderen.nl hun ervaringen te melden over het beleidsplan “Alle kansen voor alle kinderen” dat is opgesteld door het programmaministerie voor Jeugd en Gezin (juni 2007). Aan de hand van de in het beleidsplan verwoorde doelstellingen, beleidsvoornemens en maatregelen zijn tien vragen opgesteld. Bij een aantal vragen kon tevens een toelichting worden gegeven.³ Veel relaties hebben gehoor gegeven aan het verzoek om de peiling in te vullen en hun mening of suggesties toe te voegen.

De peiling is uitgevoerd door het IVA, beleidsonderzoek en advies, dat gelieerd is aan de Universiteit van Tilburg. Het IVA is onder andere gespecialiseerd in onderzoek op het gebied van jeugd en gezin. De peiling is onder begeleiding van het bestuur van Jeugdpoort en PIP B.V. opgezet. De relaties van Jeugdpoort hebben tussen 17 juli 2008 en 27 augustus 2008 de mogelijkheid gehad om de vragenlijst in te vullen. De resultaten van de peiling zijn uitgewerkt door IVA en beschreven door PIP B.V.

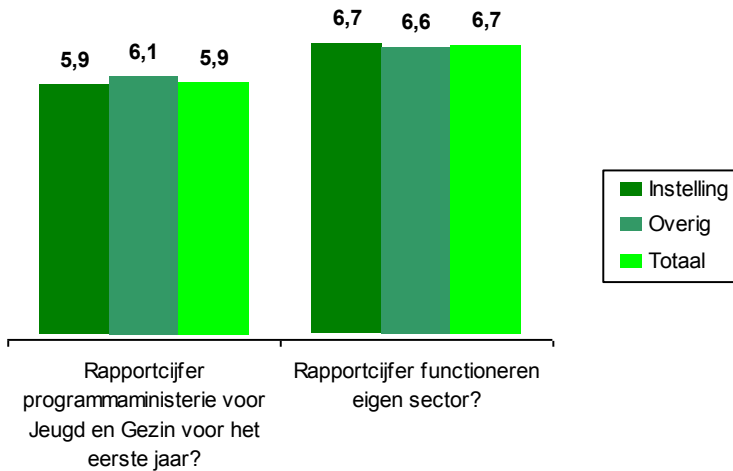
3 De vragenlijst is terug te zien in bijlage 1

3 Resultaten

Rapportcijfers

De respondenten geven het programmaministerie voor Jeugd en Gezin gemiddeld een 5,9 als rapportcijfer voor het eerste jaar. Het is opvallend dat voor het functioneren van de eigen sector weliswaar een hoger rapportcijfer wordt gegeven maar dat een gemiddelde van 6,7 ook niet getuigt van grote tevredenheid. In grafiek 3.5 is te zien welke punten gegeven zijn.

Grafiek 3.1: Welk rapportcijfer geeft u aan het programmaministerie voor Jeugd en Gezin voor het eerste jaar en aan de eigen sector?

3.1 Respons

De uitnodiging om de vragenlijst in te vullen is naar 456 relaties van Jeugdpoort verstuurd. 55% van de genodigden heeft de vragenlijst ingevuld (N= 253). De relaties van Jeugdpoort bestaan voornamelijk uit voorzitters, bestuursleden en directeuren van instellingen en branche- of beroepsorganisaties, maar ook uit politici, ambtenaren, wetenschappers, verzekeraars en adviseurs. De vragenlijst is anoniem ingevuld door verschillende typen respondenten. In tabel 1 is de verdeling te zien van de achtergrond van de respondenten.

Tabel 3.1 Achtergrond respondenten

Achtergrond	N respons	N totaal	Percentage respons
Instellingen	191	315	75%
Branche of beroepsorganisatie	27	46	11%
Onderzoek, onderwijs, kennis, advies	11	27	4%
Politiek bestuur	10	18	4%
Ambtelijke overheid	7	22	3%
Verzekeraars	4	13	2%
Politici	3	15	1%
Totaal	253	456	100%

Drie kwart van de respondenten is afkomstig uit instellingen. De andere categorieën zijn in verhouding veel minder vertegenwoordigd, ook omdat er minder van zijn. Deze zijn in het rapport omschreven als de categorie 'overig'. Per vraag zijn vergelijkingen gemaakt tussen de antwoorden van de verschillende categorieën respondenten. Het kan voor het programmaministerie een aanleiding zijn om aandacht te besteden aan de verschillen in antwoorden van bijvoorbeeld verzekeraars, ambtelijke overheid of onderzoek en advies.

3.2 Aanwezigheid van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin

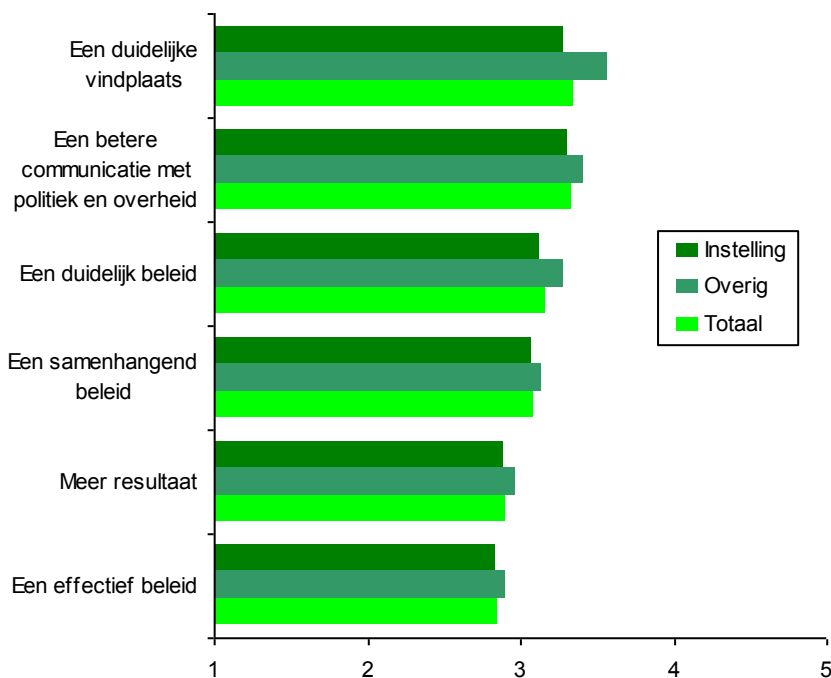
Uit de peiling komt naar voren dat het over het algemeen belangrijk wordt gevonden dat er een programmaministerie voor Jeugd en Gezin is

Op een schaal van 1 (zeer onbelangrijk) tot 5 (zeer belangrijk) werd gemiddeld een '4' ingevuld.

De respondenten geven verder aan dat een duidelijke vindplaats en een betere communicatie met politiek en overheid de voornaamste kenmerken zijn, waardoor de aanwezigheid van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin merkbaar is. In grafiek 3.2 is te zien wat door de respondenten uit de categorie instellingen en de categorie overig is ingevuld. Hier geldt de schaal 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens).

De instellingen zelf zijn minder overtuigend in hun antwoorden dan de categorie overig.

Grafiek 3.2: de aanwezigheid van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin resulteert in:

1 = helemaal mee oneens 2 = mee oneens 3 = neutraal 4 = mee eens 5 = helemaal mee eens

Op de vraag of het programmaministerie voor Jeugd en Gezin over voldoende doorzettingsmacht beschikt om een eenduidig, consistent en effectief jeugd beleid te realiseren, zegt slechts 35 % ja en 65 % nee. In de toelichting komt tot uitdrukking dat er twijfels zijn over de invloed die het programmaministerie kan uitoefenen en over de beperkte mogelijkheden die het programmaministerie voor Jeugd en Gezin heeft. De respondenten veronderstellen in de eerste plaats dat er een gebrek aan geld en macht is; ten tweede dat de minister veel geld heeft overgeheveld naar provincie en gemeente en de derde veronderstelling is dat macht en financiering (en dus invloed) te veel bij andere ministeries liggen die zich ook bezighouden met dezelfde thema 's of doelgroepen.

Tabel 3.2: Denkt u dat het programmaministerie voor Jeugd en Gezin voldoende doorzettingsmacht heeft om een eenduidig, consistent en effectief jeugd beleid te realiseren?

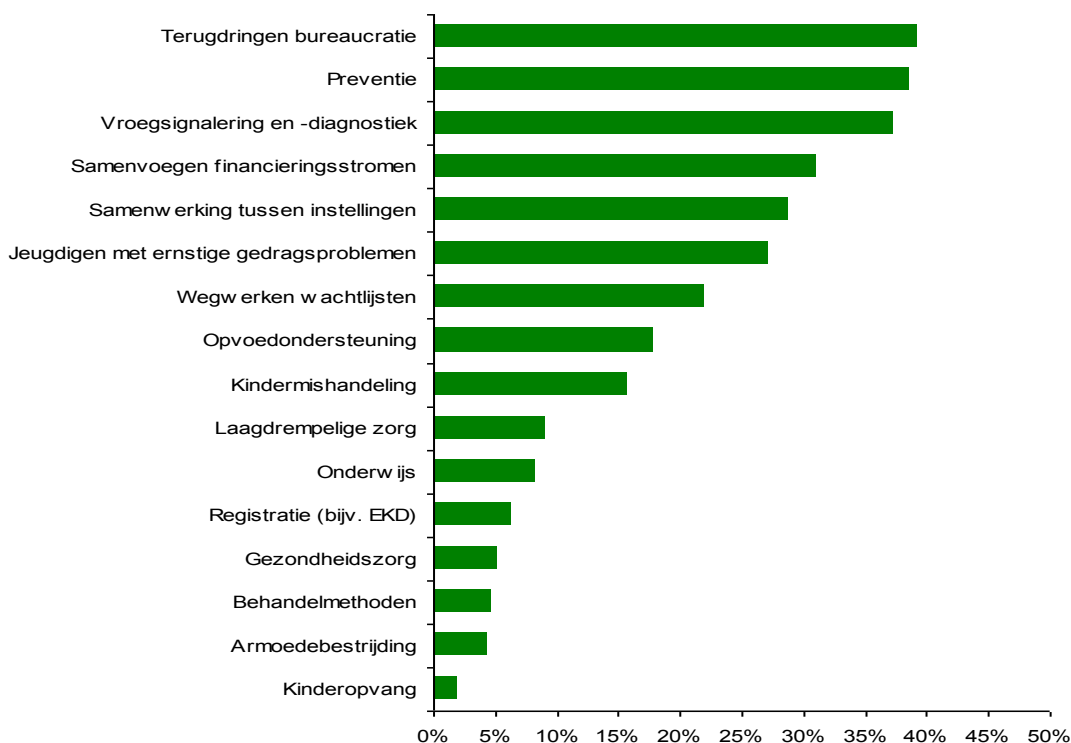
In %	Branche/ beroeps- organisaties	Ambte- lijke overheid	Onderzoek, onderwijs, kennis, advies	Politiek bestuur	Politici	Ver - zekeraars	Instel- lingen	Totaal
Ja	37	29	20	27	67	50	35	35
Nee	63	71	80	73	33	50	65	65
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

In deze tabel zijn de verschillende categorieën respondenten onderscheiden. Aangezien het aantal respondenten van de categorie 'overig' beperkt is, zijn hieraan geen conclusies te verbinden (zie tabel 3.1). In alle niet meegenomen tabellen is overigens wel een vergelijkbare tendens te bespeuren die ook tot uiting komt in de open antwoorden. De kennisinstellingen hebben het minste vertrouwen en voelen zich het minst betrokken, de verzekeraars hebben daarentegen het meeste vertrouwen in zowel de slagingskans van het programmaministerie als ook in het verkrijgen van voldoende doorzettingsmacht. Aangezien het totaal aantal politici op 3 ligt, kunnen we aan bovenstaand percentage geen conclusies verbinden.

3.3 Thema's en prioriteiten

Het terugdringen van de bureaucratie moet volgens de respondenten de meeste prioriteit krijgen bij het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. Essentiële thema's zijn vooral preventie, vroegsignalering en -diagnostiek. Thema's als kinderopvang, armoedebestrijding, gezondheidszorg, laagdrempelige zorg en onderwijs worden nauwelijks als prioriteit worden aangemerkt. Behalve preventie en vroegsignalering krijgen inhoudelijke thema's in deze peiling minder prioriteit dan integrale en structuur thema's. Kanttekening hierbij is wel dat de respondenten maximaal 3 thema's konden aankruisen. In grafiek 3.3 is te zien welke thema's door de respondenten genoemd zijn.

Grafiek 3.3: Welke van onderstaande thema's moeten in 2009 in het programmaministerie Jeugd en Gezin prioriteit krijgen?

De door de respondenten genoemde essentiële thema's komen vrijwel overeen met kernthema's in recent verschenen beleidsdocumenten van bijvoorbeeld ActiZ, GGD Nederland, GGZ Nederland, MOgroep, VGN, maar ook in beleidsvoornemens van bijvoorbeeld de Provincie Zuid-Holland.⁴

⁴ Zie: Vitamine GGD (2007), Vroeg, Voortdurend, Integraal (ActiZ, VGN e.a. 2007), Regeren is vooruitzien, voorkom ontstaan probleemjeugd, MOgroep, 2008), Preventieve aanpak jongeren, GGZ Nederland, 2008), samen aan zet voor de Jeugd (ZH, 2008).

3.4 Participatie en invloed van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin

Over het algemeen merkt men weinig van het beleidsvoornemen om verschillende financieringsstromen te harmoniseren ten behoeve van effectiviteit van het beleid en duidelijkheid voor de ouders, kinderen en instellingen. Respondenten geven dit met een gemiddelde waarde van 1,8 aan op een schaal van 1 (niet) tot 5 (in zeer grote mate). Onderstaand citaat adstrueert dit cijfer:

“Op dit moment worden we fors belemmerd door verschillende regels en financieringsbronnen: Zorgverzekeringswet, AWBZ, Justitie, Onderwijs, doeluitkeringen van 2 provincies en 1 stadsregio, gemeentelijke subsidies. Hier zou veel meer eenheid in moeten komen”

Hiernaast voelen de meeste respondenten zich slechts in geringe tot redelijke mate betrokken bij de besluitvormingsprocessen over het te voeren beleid. Op een schaal tussen 1 (niet) tot 5 (in zeer grote mate) geven de respondenten gemiddeld een waarde van 2,5 aan:

“De minister moet meer gebruik maken van landelijke organisaties die vertakkingen hebben naar plaatselijk werk. Die organisaties staan direct in de samenleving en werken met de groepen waar het over gaat. Deze samenhang is onvoldoende aanwezig”

En

“Meer inzetten op integraal beleid. Bijvoorbeeld integraal jeugdbeleid in de Vogelaarwijken. Ik merk niets van beleidsaccenten vanuit J & G in de projecten van Vogelaar of ze zijn onzichtbaar”.

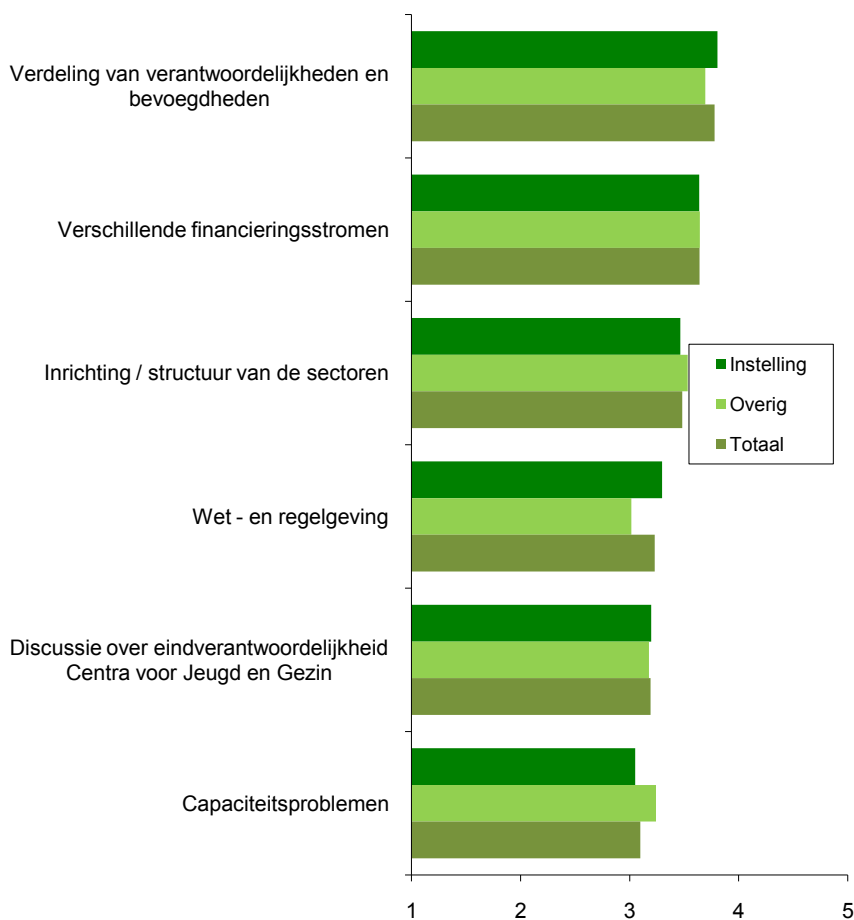
3.4.1 Belemmering besluitvorming

De respondenten blijken de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden, de verschillende financieringsstromen en de inrichting/ structuur van de sectoren als grootste belemmeringen in de besluitvorming van het beleid te zien. Dit blijkt uit grafiek 3.4 op de volgende pagina. Opvallend is dat capaciteitsproblemen minder vaak worden genoemd dan de eerstgenoemde discussie over de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Bij de vraag of er nog andere items zijn die de besluitvorming belemmeren, worden met name de eerder genoemde items weer genoemd: verdeling verantwoordelijkheden, financiën, autonomie van instanties/organisaties, gevolgd door uitspraken over politiek korte termijn denken, het ontbreken van een bestuurlijke visie, gebrek aan visie en durf, gebrek aan samenwerking en gebrek aan kennis, kunde en bekwaamheid:

“Het gebrek aan kennis waardoor een krachtige en eenduidige visie bij de belanghebbende partijen ontbreekt, ...hokjes denken, gebrek aan implementatietijd, ...te vaak wordt de volgende nieuwe ontwikkeling gestapeld op de vorige, niet zelden tegenstrijdig aan de vorige”.

Grafiek 3.4: In welke mate belemmeren onderstaande items de BESLUITVORMING van het beleid?

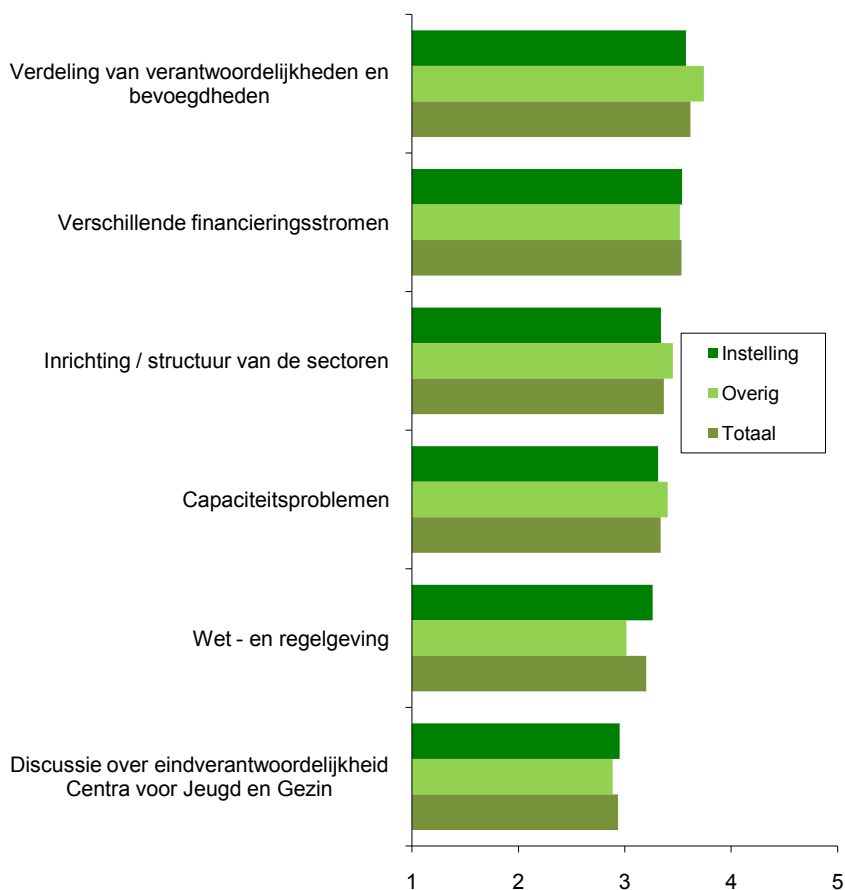

1=niet 2=in geringe mate 3=in redelijke mate 4 = in grote mate 5 = in zeer grote mate

3.4.2. Belemmeringen uitvoering

Ook voor wat betreft de uitvoering van het beleid vinden de respondenten de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden, de verschillende financieringsstromen en de inrichting/ structuur van de sectoren de grootste belemmeringen. In grafiek 3.5 staan deze resultaten overzichtelijk weergegeven.

Grafiek 3.5: In welke mate belemmeren onderstaande items de UITVOERING van het beleid?

1=niet 2=in geringe mate 3=in redelijke mate 4 = in grote mate 5 = in zeer grote mate

Capaciteitsproblemen zijn bij de UITVOERING van beleid in vergelijking met grafiek 3.4 belangrijker geworden. In beide gevallen vindt de categorie overig het meer een item dan de instellingen zelf.

3.4.3 Slagingskans van het beleidsplan

27% van de respondenten vindt de slagingskans van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin klein of zeer klein. Het merendeel (57%) is neutraal en 16% vindt de slagingskans groot. In tabel 3.3 staan de slagingskansen aangegeven.

Tabel 3.3 hoe beoordeelt u de slagingskans van het beleidsplan van het programmaministerie?

	%
Zeer klein	1
Klein	26
Neutraal	57
Groot	16
Zeer groot	0

3.4.4 Terugdringen wachtlijsten

De respondenten geven aan te verwachten dat de wachtlijsten voorlopig gelijk zullen blijven. Op de vraag 'welke ontwikkeling ziet u voor de wachtlijsten voor jongeren binnen nu en 2 jaar' kwam op een schaal van 1 (flink dalen) tot 5 (flink stijgen) een gemiddelde score van 3,3 uit.

De factor minder bureaucratie en regelgeving wordt genoemd als meest positieve invloed op het terugdringen van de wachtlijsten. Op de tweede respectievelijk derde plaats worden een betere preventie en een hogere efficiency als factoren gezien die van positieve invloed kunnen zijn op het terugdringen van de wachtlijsten. Grotere capaciteit en meer financiering worden in redelijke mate van belang geacht.

Tabel 3.4 in welke mate hebben onderstaande factoren een positieve invloed op het terugdringen van de wachtlijsten?

	mate van invloed op het terugdringen van de wachtlijsten
Minder bureaucratie en regelgeving	4,0
Een betere preventie	3,8
Een hogere efficiency binnen de sectoren	3,5
Een grotere capaciteit	3,2
Meer financiering	3,2

Opbouw scores: 1 = niet; 2 = in geringe mate; 3 = in redelijke mate; 4 = in grote mate; 5 = in zeer grote mate

3.5 Adviezen van het werkveld

Een deel van één reactie, gekoppeld aan een tweede kunnen gezamenlijk als een samenvatting dienen voor alle algemene, meer precieze en in ieder geval zeer betrokken opmerkingen uit het werkveld. Ze worden weergegeven in de volgende aandachtspunten:

- De aandacht voor jeugd en gezin is voor velen in de samenleving een zeer belangrijk punt.
- Het beleidsprogramma voorziet in de aanpak van een belangrijke maatschappelijke behoefte.
- Veel aandacht is er echter voor de structuur.
- Aandacht voor samenhangende preventie vanuit diverse beleidsectoren is essentieel.
- Door tijdig te interveniëren hoeven kleine problemen niet groot te worden.

Het programmaministerie zou duidelijk en met kracht de volgende adviezen ter hand kunnen nemen:

- samenwerking tussen sectoren,
- indicatie eenduidig en geldig voor meerdere financieringsstromen,
- verminderen van bureaucratie, experimenteren met regelvrije zones en met dezelfde financiële middelen meer doen.
- Betrek de andere partijen vroegtijdiger bij het formuleren van beleid,
- beperk het beleid tot de hoofdlijnen,
- voorkom ad hoc beleid onder invloed van Kamervragen en
- zorg voor continuïteit bij de medewerkers zodat materiedeskundigheid aanwezig is/blijft.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De makers van dit rapport realiseren zich dat de reikwijdte van de conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de peiling onder de relaties van Jeugdpoort begrensd is. Het gaat om een peiling en niet om een wetenschappelijk rapport (zie hiervoor de inleiding). In algemene zin kunnen we wel constateren dat onderwerpen en werkwijze van het werkveld niet synchroon lopen met de onderwerpen van het programmaministerie. Die conclusie valt te trekken uit zowel de beantwoording van de vragen als de vele persoonlijke annotaties op de ingezonden vragenformulieren :

1. Er is een discrepantie tussen wat het werkveld aangeeft en waar het programmaministerie mee bezig is. Het laat zich ongeveer omschrijven als lange termijn denken (werkveld) en korte termijn doen (programmaministerie) en niet met elkaar maar naast elkaar werken.
2. Er zijn veel plannen en maatregelen maar er is te weinig richting, sturing en coördinatie. Er is eerder sprake van concurrentie op alle niveaus (ministeries, provincie versus gemeente en verschillende zorgaanbieders)
3. Het werkveld wordt wel betrokken bij de vraagstelling maar niet bij de besluitvorming. We constateren een laag gevoel van betrokkenheid terwijl het werkveld zich zeer betrokken voelt bij de problematiek getuige de vele reacties en open antwoorden.
4. Er zit veel ruimte tussen beleid maken en beleid uitvoeren.
5. De lange termijn doelstellingen zijn te vaag en te breed. Politiek en bestuur sluiten niet aan bij de verwachtingen van het werkveld .
6. Geld is niet zaligmakend als het gaat om het opheffen van de wachtlijsten.
7. Bij het programmaministerie wordt vooral gedacht in termen van ' worst case ' scenario 's (zie bijvoorbeeld wetsvoorstel 'Aanpassing wet op de Jeugdzorg', discussies over doorzettingsmacht. Dat veroorzaakt risicomijdend gedrag waardoor iedereen snel als probleemgezin wordt aangemerkt .
8. Uit diverse uitspraken (zie voorbeeld pagina 18) blijkt dat het programmaministerie weinig invloed heeft op de wijze waarop andere ministeries, provincie en gemeenten omgaan met jeugd en jeugdbeleid en jeugdgezondheidszorg. Het werkveld speelt meer invloed van het programmaministerie met bijbehorende budgetten om de slagingskansen van het programmaministerie te vergroten.

Omdat de hulp aan gezinnen met een kind met een beperking of chronische ziekte beter kan, hebben BOSK, ActiZ, MEE Nederland, Nederlandse Vereniging Kindergeneeskunde (NVK), Revalidatie Nederland, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), WEC- Raad en Zorgverzekeraars Nederland het landelijk transitie-experiment 'Vroeg, Voortdurend en integraal' opgesteld (VVI). Op welke wijze het gepresenteerde project aan kan sluiten bij de werking van de nog op te richten Centra voor Jeugd en Gezin, kon minister Rouvoet nog niet aangeven. Hij wees de aanwezigen er op dat de gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor de Centra voor Jeugd en Gezin, zich niet gemakkelijk laten voorschrijven hoe ze moeten werken. Niettemin zei de minister bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) wel aandacht te willen vragen voor VVI. (landelijk servicepunt Kinderrevalidatie, 4 oktober 2008). Hij adviseerde initiatiefnemers om met de VNG te gaan overleggen. Dat laatste is volgens de minister ook de juiste weg omdat er geen geld beschikbaar is vanuit zijn Programmaministerie voor VVI. De minister is van mening dat de MEE -organisaties, die door de overheid worden gefinancierd, de samenwerking tussen de Centra voor Jeugd en Gezin en de gespecialiseerde organisaties voor kinderen met een handicap tot stand moeten brengen

Aanbevelingen

Op 20 mei 2008 werd PvdA- Kamerlid Jeroen Dijsselbloem, voormalig voorzitter van de commissie onderwijsvernieuwingen, tijdens een bijeenkomst van Jeugdpoort geïnterviewd over parallellen met het onderwijs. Zijn aanbevelingen zijn in algemene zin van toepassing voor iedereen die zich bezighoudt met Jeugd en Jeugdbeleid en sluiten aan bij de uitkomsten van deze peiling:

1. Eerst precies formuleren wat je als politiek bestuurder wilt en vervolgens het veld vragen wat de beste manier is.' Men kan wel lessen trekken uit omgangsvormen. De publieke sector moet zijn verantwoordelijkheden nemen. Mensen moeten niet murw worden door alle vernieuwingen, waardoor er te weinig aandacht is voor kwaliteit op managementsniveau. (Jeroen Dijsselbloem, 20 mei Jeugdpoort).
2. Verklein de afstand tussen de politiek en de werkelijkheid en neem de tijd voor implementatie. Na een lang voortraject moeten plannen snel worden geïmplementeerd. 'Machtspolitiek zorgt er daarna voor dat ministers worden afgerekend op de hervorming, niet op de uitvoering. Dat is minder belangrijk in de Haagse werkelijkheid.
3. Beleidsmakers, bestuurders en politici moeten goed luisteren naar het veld wat betreft de uitvoering. Met hen over voorwaarden als tijd en geld spreken. Dat zijn de cruciale factoren in een veranderingsproces. De Kamer moet deze vragen systematisch langslopen met rationele logica.' (Jeroen Dijsselbloem, 20 mei 2008 tijdens bijeenkomst Jeugdpoort te Den Haag).
4. Gebruik de recent uitgebrachte plannen van brancheorganisaties, creëer geen extra lagen.

Bijlage 1 vragenlijst

S Á M E N V O O R D E J E U G D

Welkom bij de enquête 'Effectiviteit beleid programmaministerie voor Jeugd en Gezin'.

<< Klik hier om de enquête te starten >>

1a.

In welke mate vindt u het voor uw organisatie van belang dat er een programmaministerie voor Jeugd en Gezin is?

1=Zeer onbelangrijk, 2=Onbelangrijk, 3=Neutraal, 4=Belangrijk, 5=Zeer belangrijk

1b.

In welke mate bent u het eens met onderstaande stellingen?

De aanwezigheid van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin is merkbaar door.....	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
een betere communicatie met politiek en overheid	☐	☐	☐	☐	☐
een duidelijke vindplaats	☐	☐	☐	☐	☐
een effectief beleid	☐	☐	☐	☐	☐
een duidelijk beleid	☐	☐	☐	☐	☐
een samenhangend beleid	☐	☐	☐	☐	☐
meer resultaat	☐	☐	☐	☐	☐

1c.

Denkt u dat het programmaministerie voor Jeugd en Gezin voldoende doorzettingsmacht heeft om een eenduidig, consistent en effectief jeugdbeleid te realiseren?

- Ja
 Nee

Indien u wilt kunt u uw antwoord hieronder kort toelichten.

2.

Welke van onderstaande thema's moeten in 2009 in het programmaministerie Jeugd en Gezin prioriteit krijgen? (*maximaal 3 antwoorden mogelijk*)

- Preventie
 Vroegsignalering en -diagnostiek
 Kindermishandeling
 Opvoedondersteuning
 Kinderopvang
 Jeugdigen met ernstige gedragsproblemen
 Onderwijs
 Behandelmethoden
 Gezondheidszorg
 Armoedebestrijding
 Terugdringen bureaucratie
 Samenvoegen financieringsstromen
 Samenwerking tussen instellingen
 Laagdrempelige zorg
 Registratie (bijv. EKD)
 Wegwerken wachtlijsten

3a.

De Minister heeft aangegeven dat hij verschillende financieringsstromen wil harmoniseren ten behoeve van effectiviteit van het beleid en duidelijkheid voor de ouders, kinderen en instellingen.

In welke mate merkt u iets van de totstandkoming van dit beleidsvoornemen?

1=Niet, 2=In geringe mate, 3=In redelijke mate, 4=In grote mate, 5=In zeer grote mate

3b.

Wat moet er volgens u op korte termijn gebeuren om dit voornemen van de Minister te realiseren?

4.

In welke mate voelt u zich betrokken bij de besluitvormingsprocessen over het te voeren beleid?

1=Niet, 2=In geringe mate, 3=In redelijke mate, 4=In grote mate, 5=In zeer grote mate

5a.

In welke mate belemmeren onderstaande items **de besluitvorming** van het beleid?

	Niet	In geringe mate	In redelijke mate	In grote mate	In zeer grote mate
Wet – en regelgeving					
Verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden					
Verschillende financieringsstromen					
Capaciteitsproblemen					
Discussie over eindverantwoordelijkheid Centra voor Jeugd en Gezin					
Inrichting / structuur van de sectoren					

Zijn er andere items die volgens u **de besluitvorming** van het beleid belemmeren?

Ja, namelijk:

Nee

5b.

In welke mate belemmeren onderstaande items **de uitvoering** van het beleid?

	Niet	In geringe mate	In redelijke mate	In grote mate	In zeer grote mate
Wet – en regelgeving					
Verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden					
Verschillende financieringsstromen					
Capaciteitsproblemen					
Discussie over eindverantwoordelijkheid Centra voor Jeugd en Gezin					
Inrichting / structuur van de sectoren					

Zijn er andere items die volgens u **de uitvoering** van het beleid belemmeren?

Ja, namelijk:

Nee

6.

Hoe beoordeelt u de slagingskans van het beleidsplan van het programmaministerie?

1=Zeer klein, 2=Klein, 3=Neutraal, 4=Groot, 5=Zeer groot

7a.

In verschillende sectoren zijn er wachtlijsten voor jongeren. Welke ontwikkeling ziet u hierin binnen nu en 2 jaar. Binnen nu en 2 jaar zullen de wachtlijsten:

1=Flink dalen, 2=Dalen, 3=Gelijk blijven, 4=Stijgen, 5=Flink stijgen

7b

In welke mate hebben onderstaande factoren een positieve invloed op het terugdringen van de wachtlijsten?

	Niet	In geringe mate	In redelijke mate	In grote mate	In zeer grote mate
Een grotere capaciteit					
Meer financiering					
Een hogere efficiency binnen de sectoren					
Minder bureaucratie en regelgeving					
Een betere preventie					

Zijn er andere factoren die volgens u een positieve invloed op het terugdringen van de wachtlijsten hebben?

Ja, namelijk:

Nee

8.

Welk advies heeft u voor het programmaministerie voor Jeugd en Gezin?

9.

Welk rapportcijfer geeft u aan het programmaministerie voor Jeugd en Gezin voor het eerste jaar?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10.

Welk rapportcijfer geeft u aan het functioneren van uw eigen sector?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Dit is het einde van de vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking!